

Κινήσεις στρατηγικής για την ανθεκτικότητα

Της
Έλλης
Τσιφόρου

Γενική
Διευθύντρια
της GAIA
ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ

ΤΟΝ ΠΕΡΑΣΜΕΝΟ Νοέμβριο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε «σχέδιο έκτακτης ανάγκης για τη διασφάλιση του εφοδιασμού τροφίμων και της επισιτιστικής ασφάλειας σε περιόδους κρίσεων», με το οποίο επιχειρεί να ορίσει διαδικασίες για τον συντονισμό, τη συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των βασικών συντελεστών της εφοδιαστικής αλυσίδας τροφίμων στην Ε.Ε. Λειτουργήσει ως προφύκτης; Κάθε άλλο!

ΚΑΤ' ΑΡΧΑΣ άντλησε από τα διδάγματα της πολύ πρόσφατης κρίσης λόγω της νόσου Covid-19, η οποία υπήρξε αφυπνιστική για όσους θεωρούσαν αδιανόητο να προκύψουν σοβαρές προκλήσεις σχετικά με τον εφοδιασμό τροφίμων στην Ε.Ε. Πέραν όμως της ωπλής ακόμα εμπειρίας της πανδημίας, είναι γεγονός ότι τις τελευταίες δεκαετίες η Ε.Ε. έχει επανειλημμένα βιώσει κρίσεις που οδήγησαν σε ζητήματα επισιτιστικής ασφάλειας λόγω κακών εσοδειών ή γεωπολιτικών συγκρούσεων (π.χ. το ρωσικό εμπόριο το 2014), «κανόνας» που έρχεται να επιβεβαιωθεί, δυστυχώς, με τον συνεχιζόμενο πόλεμο στην Ουκρανία και τον ισχυρότατο αντίκτυπο του στον πρωτογενή τομέα και στο αγροδιατροφικό σύστημα της Ε.Ε. και της χώρας. Θα πρέπει δε να σημειωθεί ότι η δυσμενής αυτή εξέλιξη έρχεται να προστεθεί στην εκθετική αύξηση του κόστους παραγωγής τους τελευταίους μήνες, με χαρακτηριστική την περίπτωση της κτηνοτροφίας, όπου η δαπάνη των ζωοτροφών έφτασε να καλύπτει το 2021 το 96% της παραγόμενης αξίας! Ωστόσο, όπως παραδέχεται και η ίδια η Επιτροπή στο σχέδιο του Νοεμβρίου, οι όλο και απειλητικότεροι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι μπορούν να έχουν δυνητικά πολύ μεγαλύτερο αντίκτυπο στην επισιτιστική ασφάλεια απ' ό,τι η πανδημία (ή ο πόλεμος στην Ουκρανία, θα προσθέταμε). Η ανθεκτικότητα του πρωτογενούς τομέα και των αγροδιατροφικών συστημάτων αναδεικνύεται, συνεπώς, ως το διακύβευμα της εποχής και η μεταρρυθμισμένη ΚΑΠ που θα εφαρμοστεί από το 2023 παρέχει σημαντικές ευκαιρίες διασφάλισής της για εκείνα τα κράτη-μέλη που θα επιλέξουν να τις αξιοποιήσουν.

ΕΧΕΙ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ, λοιπόν, να δούμε ποιες είναι αυτές οι ευκαιρίες που ενισχύουν την ανθεκτικότητα μεσο/μακροπρόθεσμα και πέρα από «πυροσβεστικές» λύσεις, όπως η συνδε-

δεμένη στήριξη των ελλειμματικών προϊόντων. Τρία είναι τα σημεία στα οποία θα πρέπει να εστιάσουμε:

1ον. Στις επενδύσεις στον πράσινο και ψηφιακό μετασχηματισμό του πρωτογενούς τομέα. Χρειαζόμαστε ένα πραγματικό «σοκ» τέτοιων επενδύσεων στη χώρα μας, καθώς θα μας επιτρέψουν να προσαρμοστούμε αποτελεσματικότερα στην κλιματική αλλαγή και σε γεωπολιτικούς κλυδωνισμούς: συστήματα άρδευσης και ενεργειακής αυτονομίας, ψηφιακές λύσεις για τη μείωση του κόστους παραγωγής και την ενίσχυση της πρόσληψης περιβαλλοντικών/κλιματικών κινδύνων, σε συνδυασμό όμως με συμβουλευτικές υπηρεσίες, που παραμένουν ένα ανοικτό «τραύμα» για την ελληνική γεωργία, καθώς 18 χρόνια μετά την πρόβλεψη της ΚΑΠ το 2003 για τη δημιουργία και λειτουργία Συστήματος Παροχής Γεωργικών Συμβουλών, η χώρα μας δεν έχει ακόμα θέσει στην υπηρεσία του αγρότη το πολύτιμο αυτό εργαλείο.

2ον. Στα εργαλεία διαχείρισης κινδύνων/ασφάλισης εισοδήματος, τα οποία αποτελούν αναπόσπαστο μέρος οποιασδήποτε σοβαρής επενδυτικής πολιτικής. Εντύπωση προκαλεί, ως προς το κρίσιμο αυτό ζήτημα, ότι το κατατεθειμένο και υπό έγκριση Στρατηγικό Σχέδιο της Ελλάδας δεν αξιοποιεί κανένα σχετικό εργαλείο της ΚΑΠ. Την επιλογή, π.χ., να αξιοποιηθεί η συνεισφορά κατά 3% από τις ενισχύσεις που λαμβάνει κάθε αγρότης στο πλαίσιο του 1ου Πυλώνα ώστε να δημιουργηθεί ένα εθνικό ταμείο διαχείρισης κινδύνων/ασφάλισης εισοδήματος, όπως αποφάσισε η γειτονική μας Ιταλία, ή τη στήριξη των συνεισφορών των αγροτών σε ασφάλιστρα και ταμεία αλληλοβοήθειας στο πλαίσιο του 2ου Πυλώνα, σχεδιασμό που ακολούθησε η Γαλλία.

3ον. Στην ενίσχυση των συλλογικών σχημάτων όχι με ευκολόγία αλλά με την αξιοποίηση της ρηξικέλευθης δυνατότητας που παρέχει η μελλοντική ΚΑΠ για τη στήριξη επιχειρησιακών προγραμμάτων Οργανώσεων Παραγωγών σε όλους σχεδόν τους παραγωγικούς τομείς, διαθέτοντας έως και 3% των πόρων του εθνικού φακέλου για τον 1ο Πυλώνα. Ένα πολύτιμο εργαλείο για τη στήριξη, π.χ., της πολύπαθης και σε υψηλή επισφάλεια σήμερα εγχώριας κτηνοτροφίας.

[SID: 15157395]

SHUTTERSTOCK

Η ανθεκτικότητα του πρωτογενούς τομέα και των αγροδιατροφικών συστημάτων αναδεικνύεται ως το διακύβευμα της εποχής.